

fieret salua ois' caro. **M**odo lectus est: de dieb' tribulationu. Quasi eni vn' ho rogat deu: mebra christi: corp' christi: vbicq' diffusu: vn' medic' vn' paup: qz ille pauper: qui diues paup factus est: de quo ait **Aplos:** Cu diues esset: paup fact' e: vt ipi' paupate vos ditarem: veros paupes ditat: falsos diuites paupat. **C**amat ad euz a sinib' terre: ad te clamaui: cu tederet ani ma mea. **V**eniēt dies tribulationu: et maloz tribulationes veniēt sicut dic scriptura: et quatu accedut dies: augent tribulationes. **N**emo sibi pmittat: qd euageliu non pmittit. **F**ratres mei: obsecro vos: attendi te scripturas nras: si aliqd sefellerut: si aliquid dixerut. **R**aliter accidit q dixerit: **N**ecesse est vt vsq' i fine sic fiat oia queadmodu dixerut. **N**o nobis pmittunt scripture nostre in hoc seculo: nisi tribulationes: pssuras: angustias: augmeta dolo: abudantiā teptationuz. **A**d ista nos pcipue parem': ne imparati deficiam': **U**e pregnantib': z mamantib': mo audistis. **P**regnates sunt qui spe intumescut: mamantes aut: id est lactantes q ia adepti sut qd pcupierat. **E**tenim mulier in spe pgnans tunc filij: nodu videt filiu: que aut lactat amplectit qd sperabat. **E**rgo similitudinē (vbi gra) ponam'. **B**ona est ista villa vicini: **S**i mea esset: adiungerē illā z facerē de isto fundo z de illo vnitatē. **A**mat z auaritia vnitates: qd amat bonum est: sed vbi amadu sit nescit. **E**cce pcupiu villā pximi: sed iste pxim' diues ē: nō indigēs: bñs honore: bñs etiā potentia: a cui' forte etiā potentia tibi metuendū sit: nō de illi' fundo aliqd speradu. **N**ihil speras nō pcepit: non est pregnantis anima. **S**i vō iuxta vicini' sit paup: q vel i necessitate possit' est vt possit vèdere: vel p mū pōt vt cogat vèdere: inijciat ocul': spaf villa: impgnata ē aia: sperat se posse adipisci villulā et possessionē vicini paupis. **E**t cu patit iste paup nccitatē: veit ad ditiorē vicini' suū: cui forte obsequi solet: cui deferre: cui veniēti assurgere: quē inclinato capite salutare: da mihi rogo te: patior necessitatē: vigeor a creditore. **E**t ille: non habeo mō in manib': si velit vèdere haberet. **A**gnoscam' hoc. **F**ueit in nobis: iā nō sint in nobis. **N**ōne hesterno vixim': et hodie viuim'. **E**st corrigēdi locus: nodu facta est illa disūctio: alioz ad dexterā: alioz ad sinistrā. **N**ōdū apud inferos sum': vbi diues ille fuit: sinites z stillā desideras.

Audiam' cu viuim': corrigamur: nō speremus res alienas: z ipregnati tumeam': nec pueniam' ad illas: z eas adipiscendo tanq' filios osculemur. **N**e em' pregnantibus z mamantib' in illis diebus. **M**utadu est cor: leuandū est cor: nō h' habitadu cor de. **H**ec mala regio ē. **S**ufficiat qd adhuc carne hic esse necesse est: qd nō est necesse nō fiat: sufficiat diei malicia sua: fursu corda habeam'. **S**i resurrexistis cu christo dic fidelibus: corp' et sanguinē dñi accipientib' dic: **S**i resurrexistis cu christo: q sursum sunt sapite: vbi christ' est i dextera dei sedes: que fursu sut qrite nō que sup terrā. **M**ortui em' estis: z vita vestra abscondita est cu christo i deo. **N**o eni apparet qd vobis pmittit' est: z iā paratu est: sed nō videtis. **I**mpgnari vis: bñc impgnare: ipsa sit spes tua: cert' erit part' tuus: nō erit abortiuus: nō tpalis: amplecteris qd ppereris ieternū. **S**ic eni p **Esaiā** dicit: **C**ōcepim' z parturim' spiritū salutis. **E**rgo retro ē z nō dat mō: sed dabitur. **Q**uāta data sūt fratres mei: quis illa nūerat scdm scripturas. **I**bi scriptū est de ecclia: z videt quia est. **I**bi scriptū est de idolis: qz non erūt: z videt qz nō sunt. **I**bi scriptū est qz pdituri erāt iudei regnū: z videt. **I**bi scriptū est de hereticis: qz futuri erant z videt. **I**bi scriptū ē z de die iudicij: **I**bi scriptū est z de premo bonozū z de pena maloz. **I**n omnib' deū fidelē iuenim': in vltimo deficiet z fallat. **B**ñs curā hēbit mei. **A**diutor me' z p tector meus tu es: deus meus ne tardaue ris. **N**isi minorarent dies illi: nulla caro p duraret: sed ppter electos breuiabūt. **B**is illi erūt tribulatiois: sed nō tam lōgi q sperant. **C**ito illi trāsibūt: reqs veniēs nō trāsibit: qz longū fieri debuit maluz pro infinito bono.

ExPLICIT Tractatus de ps. XXXIX

INCIPIT Tractatus de ps. XL

Prefatio.

Quonia solēnis dies martyri illu rit: ppter gloriam passiōis christi impatori martyri: q sibi nō peccat militib' imperans pugnā: sed prior pugnauit: prior vicit: vt pugnantes exemplo suo hortaretur: z maiestate sua adiuuaret: z pmisione coronaret: audiam' aliqd in isto psalmo qd ptineat ad eius passionē. **C**ōmedamus aut sepi' nec nos piget iterare quod vobis vñle est retinere: dñm nostrū **I**esū christū: plerūq' loqui ex se: id est ex psona

sua qd est caput nostru: plerūq; ex psona
corpis sui qd sum' nos et ecclia ei': h ita qsi
ex vni' hois ore sonare verba: vt intelliga
m' caput et corpus in vnitae integritatis
cōsistere: nec separari abinuicē tāq; cōiu
giū illd: d q dictū ē: Erūt duo i carne vna.
Si g agscim' duos in carne vna: agscam'
duos i voce vna: pmo qd legenti rñdētes
cātaum': quāq; d medio psalmi sit: hīc tñ
fmōis ducam' exordiu. Inimici mei di
ixerūt mala mihi: qñ moriet et peri
bit nome eius. Persona ē hec dñi no
lri Jesu christi: sed videte si nō ibi intelli
gūt et mēbra. Victū est et hoc cū ipse dñs
noster hic in terra in carne ābularet. Lum
enī viderēt multitudinē sequi auctoritatez
eius: et diuinitatē et maiestates miraculis
pñtatā: cū hūc viderēt iudei: d quib' ipse
dñs similitudinē posuit qz dixerūt: h ē heres
venite occidam' eū et nostra erit hereditas:
dixerūt apd semetipos: id est inter se: vñd
pōtūc illi' Laiphe vox ē: videtis qd tur
ba multa eū seqt: et secūm post illū abijt: si
dimiserimus eū viuere: venient romani et
tollēt nobis et locū et gentē: expedit vt vn'
moria hō q; tota gēs pereat. Euāgelista
aūt vba nesciētis qd diceret: exposuit nob
et ait: Hoc aūt nō a se dixit: sed cū esset pō
tifex pphetauit: qz optebat eū mori p po
pulo et gente. Tñ illi cū viderēt populum
post illū ire dixerūt: qñ moriet et pibit no
mē eius: id cū occiderim' eū: iā nomē eius
nō erit in terra: nec seducet aliquos mortu
us. Sz ipa ei' interfecōe intelligēt hoies
qz hoiez seqbāt: qz n erat i eo spes salut: et
deserēt nomē ei' et n erit. Mortu' ē et n pe
riit nomē ei' h semiatū ē nomē ei'. Mortu
um ē: h gñū fuit q mortificato seges pñuo
erurgeret. Glorificato g dño nostro Jesu
christo: ceperūt mltomagis: multoq; nūe
rosius credere in illū: et ceperūt mēbra eius
audire qd caput audiebat. Iā g dño nro
Jesu christo in celo pñtuto: et ipo in nobis
in terra laborāte: dixerūt adhuc iūmici ei':
qñ moriet et pibit nomē ei'. Hic em psecu
tiōes diabol' in ecclia pñtauit ad pñdū
nomen christi: nisi forte putatis frēs qz illi
pāgani qñ seuebāt in christianos: nō h si
bi dicebāt delere nomē christi de terra: vt
moreret iterū christ': nō in capite sed i cor
pore suo: Occisi sūt et martyres ad mltipli
candā eccliam: valuit sanct' sanguis effu
sus semiatōe: accessit et mors martyru: p
ciōsa i pñctu dñi mors iustoz ei': Mul

tiplicati sūt magis magisq; christiani: et nō
est impletū qd dixerūt inimici: qñ moriet et
pibit nomē ei'. Adhuc et mō dicūt. Sedēt
pāgani et cōputāt sibi ānos: audiūt fanati
cos suos dicētes: aliqñ christiani nō erūt:
et idola illa coli habēt: quēadmodū antea
colebant. Adhuc dicūt: qñ moriet et pibit
nomē ei'. Bis victi vel tertio sapite. Mor
tu' ē christ': nō perijt nomē ei': mortui sūt
martyres: mltiplicata est magis ecclia: cre
scit p oēs gētes nomē christi. Qui d morte
sua et d resurrectione sua pñxit: q d mortib'
scōz martyz et d corona pñxit: ipse et d ec
clesia sua futura pñxit. Si verū dixit bis:
tertio mentit' est: Unū ē g qd creditis d
illum: meli' est vt credatis in illū: vt intelli
gatis sup egenū et paupē: qñ paup fact'
est cū diues esset: vt ipsius inqt paupate
vos ditaremini. Hūc aūt qz paup fact' est
pñmū et dicūt: Hō erat. quid erat: Mor
tuus est: crucifixus est. Hoīem colitis: i ho
minē spem habetis: mortuū adoratis. Sal
leris: intellige sup egenū et paupem: vt i il
lius paupate diues efficiaris. Quid est i
telligere sup egenū et paupē: Et ipm chri
stū egenū et paupem accipias: dicētē in
alio psalmo: Ego aūt egen' et pauper sum
dñs curā habet mei. Quid ē intelligere su
per egenū et paupem: Quia semetipm exi
naniuit formā serui accipiēs i similitudinē
hoīm factus: et habitu iuēt' vt hō. Biues
apud patrē: et paup apud nos. Biues i ce
lo: paup in terra: Biues deus: paup hō.
Hoc te g turbat: qd hoīem vides: qd car
nē intueris: qd mortē respicis: qd crucē ir
rides: hoc te turbat: intellige sup egenū et
paupē. Quid est hoc: Intellige qz vbi ti
bi exposita est infirmitas: ibi latet diuitas.
Biues: qz sic est. Paup: qz tu sic eras. Sz
tñ paupas ipsius: diuitie nre sunt: Quō
stultū ipi': sapiētia nra ē: Quō infirmitas
ipsius: fortitudo nra est. Quō mortalitas
ipsius: immortalitas nra est. Qui sit pauper
attēde: Nō eū ex alioz paupate metiar'.
Implere veit paupē: q paup effectus est.
Propterea aperi sinū fidei: suscipe paup
em: ne paup remaneas.

Expositio psalmi.

Beat' qui intelligit sup ege
nū et paupem: in die mala
liberabit eu dñs. Clemet eius
dies mala. Velis nolis: veniet. Dies iudi
cij aderit: mala dies: si nō intellexeris sup
egenū et paupem. Qd enī mō nō vis cre

dere: manifestū erit in fine. Sed nō fugies cū fuerit manifestū: qz nō credis: cū est occultū. Inuitaris vt qd non vides credas: ne cū videris: erubescas. **I**ntellige ergo super egenū et pauperem: id est sup christū. **I**ntellige in eo occultas diuitias: quē pauperes vides. **I**n eo sunt enī oēs thesauri sapientie et sciētie absconditi. **H**inc enī te i die mala liberabit ex eo qd deus est. **E**x eo aut qd homo est: et illud qd i illo hūanū erat resuscitabit te: et in melius puerit: in celū leuabit. **I**lle aut qui deus est: qui vnā psonam habere in hoīe et cū hoīe voluit: nec decre scere nec crescere potuit: nec mori nec resurgere. **M**ortuū est ex infirmitate hominis: ceterū deus nō morit: **N**ā qd verbum dei nō morit ne mureris: qm nō morit aīa i martyre. **M**odo nō audiebam ipm dnm dicē: **N**olite timere eos q corpus occidūt: animā aut nō possūt occidere: **E**rgo mori entib⁹ martirib⁹ aīe martirū mortue non sūt: et moriēte christo moriturū erat verbū: **E**t qz verbū dei mltō ampli⁹ est qz aīa hominis: qz aīa hoīs facta est a deo. **E**t si facta est a deo: p verbū facta est: qz omnia p ipsum facta sūt. **E**rgo nec morit verbū: cū nō moriā aīa facta p verbū. **S**z quō recte dicim⁹: mortuū est homo et si caro ipsi⁹ moriatur: sic recte dicim⁹ mortuū est christus: et si diuinitas eius nō moriā. **M**ortuū vñ: **Q**uia egen⁹ et paup. **N**ō te pstringat mors ipsius: et auertat te a cōtuenā diuinitate: **B**eat⁹ qui intelligit sup egenū et pauperem. **R**espice et pauperes: egētes: esuriētes: et sitiētes: peregrinantes: nudos: egrotos: in carcere constitutos: **I**ntellige super talem pauperem: quia et si super talem pauperem intelligis: sup illū intelligis qui dixit: esuriui: sitiui: nudus: pegrinus: eger: in carcere fui: ita in die maligna eruet te dñs. **E**t vide beatitudinē tuā: **D**ñs conseruet eum. **P**ropheta bñ optat homi intelligēti sup egenū et pauperem. **I**sta optatio pmissio est: securi expectāt qui hoc agunt: **B**onū⁹ pseruet eū. **E**t viuificet eū. **Q**uid est: conseruet eum et viuificet eū: **Q**uo p tinet viuificet eum: **A**d futuram vitā: **E**liuificat enim qui mortuus erat. **N**unquid aut pōt mortuū intelligere sup egenū et pauperem. **S**ed viuificationē nobis illā pmit tit de qua dic Apłs: **C**orp⁹ quidē mortuum ppter peccatū: spūs aut vitā est ppter iusticiā. **S**i aut qui suscitauit christū a mortuis: habitat in vobis q suscitauit christū a

mortuis: viuificabit: et mortalia corpa vřa ppter inhabitatē spiritū ei⁹ in vobis. **H**ec est ergo viuificatio q pmittit intelligēti super egenū et pauperem. **S**ed qz dicit **A**płus ad **L**imotheū. **P**romissionē habēs vite p sentis et future: ne putarēt illi qui intelligūt sup egenū et pauperem: recipiēdos quidem se esse in celū: sed negligi in terra: et nō sperarent nisi qd futurū est in eternū: qd aut ad presens est putarēt deū nō curare in sancti et fideibus suis: at vbi dixit qd maxie expectare debem⁹: dñs pseruet eū et viuificet eum: respexit ad istā vitam. **E**t beatum inquit: faciat eum in terra: **E**rgo ergo oculos in hec pmissa christiana fide: nō te deserit deus in terra: et aliqd pmittit i celo. **A**dsti enī mali christiani ispectatores ephi meridaz: et inq̄sitores atqz obfuoatores teporū et dierū: cum ceperint ibi obiurgari a nobis: vel a quibusdaz bonis meliorib⁹ qz christianis: qre ista faciūt: respōdēt: **H**ec ppter tps hoc necessaria sunt: christiani aut sum⁹ ppter vitā etnā. **P**roprea in christū credim⁹ vt et nob vitā etnā. nā vita ista tēporalis in qua versamur ad curā ipsius nō ptinet: **R**elinquit vt b breuiter dicāt: vt ppter vitā etnā deus: et ppter vitā pntem diabol⁹ colat. **R**espōdet illis ipse christus: **N**ō potest duob⁹ dñis seruire: et alium colis ppter id quod expectas in celo: et alius colis propter id qd expectas i terra: quanto meli⁹ vnū colis q fecit celū et terrā: **Q**ui curauit vt esset terra: imaginē suā nō negligit in terra. **E**rgo pseruet eū dñs et viuificet eū intelligētē sup egenū et pauperem: **I**nsup qz in eternū viuificet: beatū faciet eū in terra. **E**t nō tradat eū in manus inimici eius. **I**nimic⁹ ille diabolus est. **N**emo attendat inimicū suū hominem: qm audit verba ista. **I**am forte de vicino suo cogitabat: de illo qui cū illo litem in foro habebat: de illo qui illi vult auferre possessionem: qui illum vult premere vt vendat illi domum suam: **N**olite ista cogitare: sed illum inimicū cogitate: de quo dicit ipse domin⁹: **I**nimicus homo hoc fecit. **I**pse est enim qui suggerit vt ppter res terrenas colatur: quia nō potest euertere nomen christianū inimicus iste. **V**idet enī se victum fama et laudibus christi. **V**idet in eo quod occidit martyres christi: illos coronatos: et se triūphatum. **E**t cepit nō posse hoc persuadere hominibus: quod nihil sit christus. **E**t quia vituperando christus

Alia lra.
† iunior.

tam difficile decipit: laudādo christum co-
natur decipe. Antea quid dicebat: **Que-**
colitis. Iudeum mortuū: crucifixū: nullū
momenti hominē: qui non potuit a se mortē
depellere: **Ubi** i noīe ei⁹ vidit currere ge-
nus humanū: vidit qz in noīe crucifixi tē-
pla subuertit: idola frangūt: sacrificia ex-
tinguūt: et hec oīa p̄dicta in pphet̄ attēdū
tur: ab hoīb⁹ admiratiōe stupētib⁹ et clau-
dentib⁹ iā cor aduersus vitupationē chri-
sti: induit se laudibus christi: et cepit a fide
alio mō defrere. **Magna** lex ē christiana:
potens lex illa diuina ineffabilis: sed q̄s il-
lam implet: **Implet** hoc in noīe saluatoris
n̄ri: cōculcātis leonē et draconē. **Apte** re-
prehēdēdo fremebat leo: astute laudando
insidiat draco. **Veniāt** ad fidē q̄ dubitāt:
nō dicāt q̄s hoc iplet: **Si** de virib⁹ suis p̄su-
mūt nō iplebūt. **Presumēdo** d̄ grā dei cre-
dāt: p̄sumēdo veniāt: adiuuādī veniāt nō
iudicādī. **Uiuūt** oēs fideles i noīe christi:
quisqz p̄ gradu suo implēs p̄cepta christi:
siue coniuges: siue celibes et virgines. **Uiuūt**
quātū donat d̄ns eis viuere: neqz de suis
virtutibus presumunt sed nouerunt se in illo
debere gliari. **Quid** enim habes qd nō ac-
cepisti: **Si** autē accepisti qd gloriaris quasi
nō acceperis: **Noli** dicere mihi: quis illd
implet: **Ille** in me implet qui venit diues
ad paup̄em: pauper quidem ad paup̄em:
sed plen⁹ ad inanē. **Hec** cogitās qz intelli-
git sup̄ egenū et paup̄ez: et nō aspernat pau-
pertatē christi: intelligat diuitias christi: sit
beat⁹ in terra: et nō tradet i man⁹ iūmici sui
volētis ei p̄suadere vt de⁹ nō colat nisi p̄-
pter celestia: diabol⁹ colat p̄pter terrena.
Nō tradat eū i man⁹ inimici ei⁹. **D̄ns**
op̄e ferat illi: **Sz** vbi: forte in celo: for-
te in vita eterna: vt restet colēdus diabol⁹
p̄pter inopiā terrenaz: p̄pter necessitates
h⁹ vite. **Absit.** **Promissionē** habes vite p̄-
sentis et future: ille ad te venit i terrā p̄ quē
factū est celū et terra. **Beniqz** attēde qd di-
cat: d̄ns op̄e ferat illi. **Sup̄ lectū dolo-**
ris eius: **Lectus** doloris infirmitates car-
nis. **Ne** dicas nō possum tenere et portare
et frenare carnē meā: adiuuans vt possis.
D̄ns op̄e ferat tibi sup̄ lectū doloris tui.
Portabat te lectus: nō tu por tabas lectū:
sed paliticus int⁹ eras: adest q̄ dicat tibi:
tolle grabatū tuū et vade in domū tuā. **Bo-**
min⁹ op̄e ferat illi sup̄ lectū doloris ei⁹. **Et**
ad ip̄m d̄nm p̄uertit se: tanqz q̄reref. **Qua-**
re ergo cū op̄e ferat nobis d̄: tāta mala pa-

timur in ista vita: tāta scādala: tātos labo-
res: tantā inq̄tudinē carnis et seculi: **Con-**
uertit se ad deū: et tāqz p̄siliū medicie eius
nobis exponēs. **Totū** stratū ei⁹: inq̄t:
vertisti in infirmitate eius. **Quid**
est totū stratū eius vertisti i infirmitate ei⁹:
Per stratū intelligit aliqd frenū. **Q̄s** aīa
infirmā in hac vita querit sibi aliqd terre-
num vbi req̄scat: qm̄ intentionē laboris et
mētis extēte in deū difficile pōt p̄petuo to-
lerare: aliqd sibi in terra cōquirat vbi req̄-
escat: et quodāmō pausatōe quadā recū-
bat: veluti sunt ista que diligūt et inocētes.
Neqz enī de cupiditatib⁹ maloz nunc lo-
quēdū est: quia mlti acquiescūt in theatr̄:
multi acquiescūt in circo: i amphitheatro:
multi acquiescūt in alea: multi in luxuria
popinaz: multi in libidine adulterioz: mlti
in violentijs rapinaz: multi in dolo et in
sidijs fraudib⁹. **Acquiescunt** in his oīb⁹ ho-
mines. **Quid** est acquiescūt: **Delectant** il-
lic. **Sz** remoueam⁹ hec oīa: et ad inocētem
hoīez veniam⁹. **Acquiescit** i domo sua: in
familia sua: in cōiuge: in filijs: in paup̄tate
in p̄diolo suo: in nouella manib⁹ suis cōsti-
ta in edificio aliquo suo studio fabricato.
Acquiescūt inocētes in his: sed tamē de⁹
volēs nos amorē nō habere nisi vite eter-
ne: et istis velut inocentib⁹ delectationib⁹
miscet amaritudines: vt et his patiamur tri-
bulationes: et vniuersum stratū n̄m v̄tat i
infirmitate n̄ra. **Vniuersū** stratū eius ver-
tisti in infirmitate eius. **Nō** hoc cōquerat
qm̄ in his q̄ inocenter habz: patit aliq̄s tri-
bulationes: **Bocet** amare meliora p̄ ama-
ritudinē inferior: ne viator tendēs ad pa-
triam: stabulū amet p̄ domo sua. **Vniuer-**
sum stratū eius vertisti in infirmitate eius.
Sz quare iste: **Quia** flagellat omnē filiū
quē recipit. **Quare** ista: **Quia** peccāti ho-
mini dictū est: **In** labore vult⁹ tui edes pa-
nē tuū. **Ergo** qz correptiones istas in quib⁹
vniuersum stratū n̄m vertit in infirmitate
nostra: agnoscere debet homo p̄pter p̄ctā
se pati: cōuertat se et dicat qd seq̄t. **Ego**
dixi d̄ne miserere mei: **sana** anima
mea qz peccaui tibi. **O** d̄ne in tribula-
tionib⁹ meis me exerceas: flagellādū iudi-
cas oēs filiū quē receptur⁹ es: q̄ nec vnico
pep̄cisti. **Ille** quidē sine p̄ctō flagellat⁹ ē:
Ego autē dico: miserere mei: sana aīaz meā
qz peccaui tibi. **Si** sectus est qui putredi-
nē nō habebat: si medicina ip̄a n̄ra ignem
medicinalē nō respuit: patienter ferre debet

Alia lra.
t vniuersū.
t verlasti.

mus videntē medicū ⁊ secantē: id est oībus tribulationib⁹ nos excercentē ⁊ a pctō sanātem. **P**lane cōmittam⁹ nos medici manui: nō enī errat vt sanū p putre secet. **N**onuit qđ inspicit: nouit vitū qđ ipse fecit naturam: qđ ipse nō pdidit qđ de nostra cupiditate accessit discernit: **S**cit se sano homini pceptū dedisse: ne languorē incurreret: dixisse in paradiso: hoc māduca: ⁊ hoc noli. **N**ō audiuit sanus medici pceptum: vt nō caderet: audiat vñ egrotus vt surgat: **E**go dixi dñe miserere mei: sana aīam meā: qđ peccaui tibi. **I**n facti meis: in peccatis meis nō accuso fortunā: nō dico hoc mihi fecit fatū: non dico: adulterū me fecit venus ⁊ latronē me fecit mars: ⁊ auarū me fecit saturn⁹: **E**go dixi dñe miserere mei: sana aīam meā: qđ peccaui tibi. **N**ūqđ hoc christus: **N**ūqđ hoc caput illud nřm sine peccato: **N**ūqđ ille qui ea qđ nō rapuit exolebat: **N**ūqđ ille solus i mortuis liber: **L**iber enī i mortuis: qđ sine pctō: qđ oīs qđ fac peccatū seru⁹ ē pcti. **N**ūqđ ergo ipse: imo ipse ex membris suis: qđ vox mēbroz ipsi⁹ vox ipsi⁹: qđ ⁊ vox capitis nři vox nostra: **I**n illo enī eram⁹: qñ dīc: **T**ristis est aīa mea vsqđ ad mortē. **N**ō enī timebat mori: qui venerat mori: aut recusabat mori: qui potestatem habebat aīam suā ponēdi: ⁊ potestatem habebat iterū sumēdi eā. sed loquebant mēbra in capite: ⁊ loq̄batur caput p mēbris: **I**n illo ergo vocē nřam inuenim⁹: sana aīam meā qñ peccaui tibi. **I**n illo enī eram⁹ cū dixit: deus meus deus me⁹ vt qđ me dereliquisti: **I**n ipso enī psalmo vbi i capite hic versus est: psequēter dīc: verba delictorū meorū. **Q**uorū delictorū in illo: nisi qđ vetus homo noster siml crucif⁹ est cū illo: vt euacuaret corp⁹ peccati: ⁊ vltra nō seruīamus pctō: **A**d illū ⁊ in illo dicamus: **E**go dixi dñe miserere mei sana aīam meā quia peccaui tibi. **I**nimici mei dixerunt mala mihi: qñ moriet⁹ ⁊ pibit nōmē eius: **J**am ista dixim⁹: ⁊ hīc cepimus: vt ⁊ alia dicam⁹. **N**ō opus est iterare: quod tam recētī sermone ipressū est auribus ⁊ cordib⁹ vestris. **E**t ingrediebant vt videret: **Q**đ pass⁹ ē christ⁹: patit⁹ ecclia: qđ passus est caput patiunt⁹ ⁊ mēbra. **N**ūqđ enī fū⁹ ē maior dño suo: aut discipulus sup magistrū: **S**i me inqđ psecuti sunt ⁊ vos psequēt. **S**i patrēfamilias belzebub vocauerūt: quātomagis domestici cos eius. **I**ngrediebant vt videret. **J**udas

Alia fā.
† si egrediebatur
† vt videret

ille ad caput nostrū erat: ad caput nostrū ingrediebant vt videret: id est vt exploraret vt nō haberet qđ crederet: sed vt iueniret quod proderet. **E**cce ingrediebant ille vt videret: ⁊ hoc exemplū in capite nřo ppositum est: **Q**uid illa mēbra post assumptionem capitis nostri: **N**ōne dicit **A**płs paulus ppter sbin introductos falsos fratres: qđ subintroierūt pscultare libertatem nřam: **E**rgo ⁊ isti ingrediebant vt videret. **S**unt enī hypocrite simulatores mali: adiūgēt se ficta caritate: captantes oēs motus: oīa verba sanctorū: in omnib⁹ laqōs inquirentes. **E**t quid illis sit: **V**idete quid sequit. **V**ana locutū est cor eorū. **I**d est loquunt⁹ quasi ficta dilectione. **V**anū est qđ loquunt⁹: verū nō est: solidū non est. **E**t qđ captāt vñ inueniāt accusationē: quid ait: **C**ōgregauerūt iniquitatem sibi. **P**arates enim calūnias inimici: quasi magni sibi vident⁹: qđ hñt qđ accusent. **S**ibi cōgregauerūt iniquitatē. **S**ibi inqđ nō mihi. **Q**uō iudas sibi nō christo: sic ⁊ simulatores ecclesie sibi nō nob: qđ de illis ⁊ alibi dīc: ⁊ mēta est inq̄itas sibi. **C**ōgregauerunt iniquitatē sibi: ⁊ quia intrauerūt vt videret. **E**grediebant foras: ⁊ loq̄batur: **I**lle qui intrauit vt videret: egrediebant foras ⁊ loquebant. **E**tinā int⁹ esset ⁊ verā loqueret: nō exiret foras vbi falsa loquit. **T**raditor est ⁊ psecutor est: egressus foras loquit. **S**i ad mēbra christi ptines: veni intro eas ad caput. **T**olera zizania si triticū es: tolera paleam si frumentum es: tolera pisces malos intra retia si pisci bonus es. **Q**uare ante tps vētilationis auolasti: **Q**uare añ tps messis etiā frumta eradicasti tecū: **Q**uare anteqđ ad lit⁹ venires retia dirupisti. **E**grediebant foras ⁊ loquebant. **I**n idipm. **A**dversū me susurrabat oēs inimici mei: **A**dversus me oēs in idipm: qñto meli⁹ mecū i idipm. **Q**uid ē aduersū me i idipm: **U**no pñlio: vna ppiratione. **C**hrist⁹ ergo loquit eis: pñsistit aduersū me: pñtue mihi. **Q**uid aduersus me: quare nō mecum: **I**dipm si semp haberetis: nō vos in scismata diuideritis. **A**płs enī dīc: **O**bscuro vos frēs: vt idipm dicatis oēs: ⁊ nō sint in vob scismata. **I**n idipm aduersum me susurrabāt oēs inimici mei. **A**dversū me cogitabant mala mihi. **S**ibi pot⁹: qđ cōgregauerūt inq̄tatē sibi. **S**i ideo mihi: quia ex aīo suo pēdēdi sūt. **N**ō enī qđ nihil face

Alia fā.
† loq̄bat
† eius

Alia fā.
† Cōgrega

Alia fā.
† egrediebatur
† loquebatur

re potuerunt: nihil facere voluerunt. **N**az et diabolus christum extinguere concupuit: et Judas christum occidere voluit. **O**cciso aut christo et resurgente: nos viuificati sumus: diabolo autem et iude merces male voluntatis redditus: non nostre salutis. **N**am ut noventis ex animo quicquid pendendum ad retributionem vel premij vel pene: inuenimus homines bonum dixisse cuidam: et tale bonum qualem nos optamus: et tamen maledicos appellatos: quoniam a ceco illo quodam iam illuminato: et corpe et corde percipiebant iudei: videntes corpore et corde ceci. **A**ut illis idem iam videtur: **H**unquid et vos discipuli eius vultis esse? **E**t illi idem euangelista: maledixerunt ei dicentes: tu sis discipulus eius. **H**oc nobis omnibus eueniat quod ille maledicendo dixerunt. **M**aledictio ista appellata est ex malivolo errore dicentium: non ex aliquo malo verborum. **Q**uo animo dixerit: non quod dixerit attēdit: qui eos maledixisse narravit: **A**dversum me cogitabant mala mihi. **E**t que mala christo: quod mala in martyribus? **D**ia in bonum vertit deus. **V**erbum iniquum disposuerunt adversus me: **Q**uale verbum iniquum? **I**psi caput attēde. **O**ccidam eum: et nostra erit hereditas: **S**tulti quomodo vestra erit hereditas: quia occidistis eum: **E**cce et occidistis eum: et vestra non erit hereditas. **N**unquid quod dormit non adjiciet ut resurgat. **Q**uoniam vos exultastis occidisse eum: ille dormiuit. **D**icit enim in alio psalmo. **E**go dormiui. **I**lli seuerunt et occidere voluerunt: ego dormiui. **N**am si noluissem: non dormissem. **E**go dormiui: quia pacem habeo ponendi animam meam: et pacem habeo iterum sumendi eam. **E**go dormiui et somnum cepi: et exurrexi: **S**euinat ergo iudei: terra tradat in manum impij: caro permittat in manibus persecutorum: suspēdant in ligno: clauis transfigant: lancea perfodiāt: nunquid qui dormit non adjiciet ut resurgat? **U**t quod dormiuit: **Q**uia adam forma erat futuri: et **A**daz dormiuit: quoniam de latere eius **E**ua facta est. **A**dā in figura christi: **E**ua in figura ecclesie: vnde est appellata mater viuorum. **Q**uoniam fabricata est **E**ua: **B**onum dormiret **A**dā. **Q**uoniam de latere christi sacramenta ecclesie profuerunt: **A**dā dormiret in cruce. **N**unquid quod dormit non adjiciet ut resurgat? **E**t vnde dormiuit: **E**x illo quod ingressus est ut videret: et congregauit iniquitatem sibi. **E**cce enim homo pacis mee in quem speraui: quod edebat panes meos ampliauit super me calcaneum. **E**xit super me pedes: et calcare me voluit. **Q**uis est iste homo pacis ipsius? **J**udas.

Et in illum christus spauit: quia dixit: in quem speraui. **N**one illum ab initio nouerat: **N**one antequam nasceretur futurum sciebat: **N**one omnibus discipulis suis dixerat: **E**go vos duodeci elegi: et vnus ex vobis diabolus est: **Q**uomodo ergo in illum speraui: nisi quia in membris suis ipse est: et quod multi fideles de iuda sperauerunt: hoc in se transfigurauit dominus. **Q**uoniam enim videbant iudam multi qui crediderunt in christum ambulare inter duodecim apostolos: sperabant in illum aliquid quia talis erat qualem et ceteri. **C**hristus enim quia in membris suis erat hoc sperantibus: quomodo in illis est esuriētib' et sitientib': quomodo dixit: esuriui: sic dixit speraui. **P**roinde sic hic illi dicamus: domine quando sperasti: quomodo illi dictum est: domine quoniam esuristi. quomodo nobis ibi dixit: cum vni ex minimis meis fecistis mihi fecistis: sic potest dicere: cum vnus ex minimis meis speraui ego speraui. **I**n quem speraui? **H**omo pacis mee in quem speraui: qui edebat panes meos. **Q**uomodo ipsum ostendit in passione de istis vobis prophetie. **P**er buccellam illam designauit: ut appareret de illo dictum: qui edebat panes meos. **R**ursus quoniam venit ut traderet eum: osculum illi dedit: ut appareret de illo dictum: homo pacis mee. **L**u autem domine miserere mei: **H**oc ex forma serui: hoc ex persona inopis et pauperis. **B**eatus enim qui intelligit super egenum et pauperem. **M**iserere mei. **E**t resuscita me et reddam illis. **V**idete quoniam dictum est: iam factum est. **O**cciderunt enim christum iudei ne perderet locum. **I**llo occiso perdiderunt locum: eradicato regno dispersi sunt. **S**uscitatus reddidit illis: reddidit ad admonitionem non dum ad damnationem. **C**ivitas enim illa in qua fremuit populus tamquam leo rapiens et rugiens: exclamans crucifige: crucifige: eradicatis inde iudeis christianos habere: a iudeo nullo inhabitat. **P**lātata est ibi ecclesia christi: vnde eradicata sunt spine synagoge. **P**roinde inde vere ignis eorum exarsit: sic ignis in spinis: dominus autem tamquam lignum viride erat. **H**oc ipse ait quoniam plangebant quidam mulieres veluti morituri christum: **N**olite flere super me: sed super vos ipsas flete. et super filios vestros: ex hoc predicet: suscita me et reddam illis. **S**i enim in viridi ligno hec faciunt: in arido quod fiet: **Q**uoniam possit viride lignum assumi ab igne spinarum: **E**xarsit enim velut ignis in spinis. **I**gnis spinas consumit: et cuiusque viridi ligno adhibet difficile accendit. **H**umor enim ligni resistit flammę lente et marcescit: tamen idonee ad consumendas spinas. **E**t suscita me et reddam illis. **N**e forte sane fratres minimus po-

Alia lra.
t. meruit
t. aduersu

Alia lra.
t. retribuā
t. eis

Alia lra.
t. etenim
t. quo
magis cauit
supplarat.

tentē filiū q̄ patrē putetis: ex eo q̄ dixit: suscita me: q̄ ip̄e se suscitare nō possit: s̄ enī suscitauit qd̄ mori poterat: id est caro mortua est: caro suscitata ē. **Ne tñ putetis q̄ de us p̄r christi potuit suscitare christū: id est carnē filij sui: et ip̄e christ⁹: cū vbum sit dei equale p̄ri: nō poterat carnē suā suscitare: audite ex euāgelio: Soluite tēplū s̄: et i tri duo suscitabo illō. Hoc autē euāgelista ne etiā inde dubitarem⁹: dicebat inq̄t d̄ tēplo corpis sui. Et resuscita me et reddam illis.**
In hoc cognoui qm̄ voluisti me: qm̄ nō gaudebit inimic⁹ meus sup me. Quia gaudiū sūt iudei: qm̄ vidēt christū crucifixū: ip̄lesse se arbitrati sūt volūtātē nocēdi: effectū fruct⁹ seuitie sue. **Uide rūt xpm̄ i cruce pēdētē: agitaueit caput: si fili⁹ dei ē descēdat d̄ cruce. Nō descēdebat q̄ posat: nō potētā demonstrabat: s̄ patientiā docebat. Si enī h̄ ill⁹ dicētib⁹ d̄ cruce descēderet: q̄ si insultātib⁹ cessisse videret: et victus opprobria tolerare nō potuisse crederet: magis māsit i cruce ill⁹ insultātib⁹: fix⁹ illis nutātib⁹. Iō enī et caput agitabant: q̄ vō capiti nō iberebāt. Docuit nos plane ille patientiā. Nā qd̄ ē fort⁹ fecit q̄ noluit facere qd̄ iudei puocabāt: Multo est enī potētius de sepulchro surgere: q̄ d̄ cruce descēdere. Qm̄ nō gaudebit inimic⁹ me⁹ sup me. Gaudiū sūt q̄ tūc: surrexit christ⁹: glificat⁹ est christ⁹. Uidēt mō in noīe ip̄si p̄uerti gen⁹ hūanū: mō insultēt: mō caput agitēt: imo iā caput figāt: aut si agitāt caput: stupendo et mirādo agitēt. Nō enī dicūt: nunqd̄ forte ille ē quē dixerūt Moyses et pphete: Be illo enī dixerūt. Sic ouis ad imolandū duct⁹ ē: et sic agn⁹ corā tōdente: se sine voce: sic nō aperuit os suū: vulnerib⁹ ei⁹ sanati sum⁹. Uidem⁹ enī: q̄ crucifix⁹ iste ducit post se gen⁹ hūanū: et sine cā dixerūt p̄res n̄ri: occidam⁹ eū: ne seculū post illū pergat. Forte nō post eū p̄geret: si nō esset occisus. In s̄ cognoui qm̄ voluisti me: qm̄ nō gaudebit inimic⁹ me⁹ sup me. **De autē propter innocentia meā suscepisti.** Etere p̄r innocentia: p̄r integritatē sine pctō: reditōez sine d̄bito: flagella sine merito: p̄r innocentia meā suscepisti me. **Et cōfirmasti me in cōspectu tuo ieternū.** Cōfirmasti me i eternū: infirmasti ad tps. Cōfirmasti in cōspectu tuo: infirmasti in cōspectu hoīm. Quid q̄ laudes illi: glia illi. **Benedict⁹ dñs de⁹ israel.** Ille est enī de⁹ israel: de⁹ n̄r: deus Jacob. de⁹ minorū filij:**

de⁹ minoris ppli. Nemo dicat: de iudeis s̄ dixit: Nō sū ego isrl. Magis iudei nō sūt israel. Maior enim filius: ip̄e est ppl̄s reprobat⁹: minor ppl̄s dilectus. Maior fuit minori: mō impletū est: mō fr̄es nobis seruūt iudei: tāq̄ capfarij n̄ri sūt: studentibus nobis codices portāt. Audite in q̄ nobis iudei seruūt: et nō sine cā. Cayn ille frater maior q̄ occidit miorē fratrē accepit signū ne occideretur: id est vt maneat ip̄e ppl̄s. Apd̄ illos sūt pphete et lex: in qua lege et in quib⁹ pphētis christ⁹ p̄dicat⁹ est. Qm̄ agim⁹ cū paganis: et ostendim⁹ b̄ euenire mō i ecclia xpi: qd̄ añ p̄dictū ē de noīe xpi: d̄ capite et corpe xpi: nep̄ utēt nos finxisse illas p̄dicandōes: ex his reb⁹ q̄ acciderūt q̄s existimant nos p̄sc̄pisse quasi future eēt: p̄ferim⁹ codices iudeoz. Nempe iudei iūmici n̄ri sūt: de charit̄ iūmici p̄uincit aduersari⁹. **Via enī dñs distribuit: oīa p̄ salute n̄ra ordinauit. Predixit añ nos: impleuit b̄ tpe n̄ro. Et q̄ nō dū: impleuit: impleturus est. Ita tenem⁹ redditorē: vt credam⁹ debitorem. Quia et illa q̄ nō dū dedit: dabit. Sicut et q̄ nō dū dederat: dedit. Si q̄s p̄bare vult vbi sint scripta: legat Moysen et pphetas. Si aliq̄s p̄strepit iūmic⁹ et dic: vos vob⁹ pphetias finxistis: p̄ferant codices iudeoz: q̄ maior fuit mior. Ibi legāt ista p̄dicta q̄ mō videm⁹ impleta: et dicam⁹ oēs: Benedict⁹ dñs deus israel. **A seculo et in seculū: et dicet omnis ppl̄s fiat fiat.****

Explicit Tractatus de ps. XL

Incipit Tractatus de ps. XLI

Prefatio.

O Lim est vt desiderat aīa n̄ra in verbo dei gaudē vobiscū: et i illo vos salutare q̄ est n̄m adiutorū salutare. Qd̄ dñs dat audite p̄ nos: et i illo exultate nobiscū i p̄mōe ei⁹: et i veritate et i caritate ei⁹. Psalmū enī suscepim⁹: d̄ q̄ loq̄ndū ē vob⁹ cōgruū desiderū nostrū. Cepit enim iste psalm⁹ a sancto quodā desiderio: et ait qui sic cantat. **Expositio psalmi.**

Ueadmodū desiderat ceruic⁹ ad fontes aquarū: ita desiderat aīa mea ad te deus. Quis q̄ ē qui sic cātat: Si volum⁹ nos sumus. Et qd̄ q̄ras extra q̄s nā sit: cuz in tua prāte sit esse qd̄ queris. Tñ nō vn⁹ hō est: s̄ vnū corp⁹ est. Corp⁹ autē christi ecclia est. Nec i oib⁹ q̄ iūrat eccliam iuenit tale desiderū: s̄ tñ q̄ cūq̄ suauitatē dñi gustauit: et qd̄ eis sapit agnoscit in cāntico: nō putet